

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Az angol hadügyminiszter továbbra is megtartja

templomelőjárói tisztségét

Hore Belisha, az új angol hadügyminiszter kinevezéséről még mindig sokat irnak az angol zsidó lapok. Minden lap hangsúlyozza, hogy az angol toleranciának és jogegyenlőségnek monumentális bizonyítéka Hore Belisha kinevezése. A Jewish Weekly többek között ezt írja: Ugyanakkor, amikor Németországban még közkatona sem lehet zsidó, addig az angol birodalom hadseregének élére zsidó férfit állítottak és reá bízta Anglia védelmét.

Hore Belisha a Spanish and Portugese Great Synagogue hitközség tagja és ez a hitközség még 1928-ban megválasztotta templomelőjáróvá a hadügyminisztert. Ezt az állását szorgalmasan be is töltötte és a Board of Deputies-ben, amely az angol zsidóság legfőbb közös összefogó szerve, számos ízben fel is szólalt. Legutóbb 1929-ben beszélt itt, amikor a palesztinai pogromok voltak.

Most lejárt Hore Belisha hadügyminiszter templomelőjárói és országos zsidó bizottsági tagsági mandátuma. A hadügyminiszter közölte a spanyol-portugál hitközség vezetőségével, hogy a templomelőjárói tisztségét továbbra is szívesen elfogadja. Ennek értelmében a nemrégiben tartott ülésen újra megválasztották templomelőjáróvá és a Board of Deputies tagjává Leslie Hore Belisha ezredes, az angol birodalom hadügyminiszterét.

70 százalék chasszid?

Egy ardeali zsidó lap írja a Központi Iroda ülésével kapcsolatban: „Ismerjük el nyíltan, az ardeali vallásos zsidó népréteg 70%-át a chasszidok képviselik, míg a kieszőfélben levő askenáz típus, ha nem is magában, de utódaiban sajnos, nagyrésztben elmerül a különböző izmusok végtelen tengerében”.

E beállítás ellen a leghatározottabban tiltakozunk és tagadjuk, igazunk tudatában, mintha szűkebb pátriánkban a chasszid elem 70%-ot reprezentálna. Éppen ellenkezőleg. Legfeljebb 30% chasszid van, de olyan hangosak, olyan követelőzők, olyan erőszakosak, mintha valóban többségben volnának. Tiltakozunk a leghatározottabban az oradeai, cluji, aradi, timișarai, târgu-mureși, brașovi, dévai, alba-iuliai és a többi hitközségek sok tízezernyi zsidósága nevében, hogy a carei-sighetii vonalon levő legfeljebb 25.000 főnyi chasszid zsidósága az ardeali kétszáz ezer főnyi zsidóságot igaztalanul majorizálja. És tiltakozunk az ellen, hogy egy askenáz beállítottságú zsidó új-ság eladja magát fikciókért, hogy ezzel a defetizmus magját hintse el a chasszid terrornak ellenállni akaró derék, művelt és értékes elemet képező askenáz zsidóság körében. Rossz szolgálatot tesz az igazságnak ez a lap és mindazok, akik irányítják, ha engedik, hogy ez a helytelen felfogás terjedjen el a zsidóság körében, ami csak ártalmára lehet az ortodox

összességnek országszerte. Meglátnánk, ha két Iroda lenne, egy askenáz és egy chasszid, hogy hol a 70 és hol a 30%. Mi azt állítjuk igazunk tudatában, hogy a chasszid részen volna a jelentős kisebbség.

Amikor a francia kereskedelmi miniszter hódol a zsidó géniusz előtt...

Megnyílt nemrégiben Párisban, a világkiállítás keretében a márványból készült zsidó pavillon, melynek címe: Israel en Palestine. A megnyitáson Paul Bastid kereskedelmi miniszter jelent meg. A zsidóság nevében Ascher, a pavillon építőbizottságának elnöke beszélt. Utána Godard szenátor, volt miniszter tartott beszédet, aki többek között ezt mondotta:

— Palesztina a világ egyik legérzékenyebb pontja, ha ott nyugtalanság támad, beleremeg az egész emberi társadalom. Üdvözlöm és csodálom azt, amit Izrael Palesztinában tett. Szabadságot és békét kérünk a zsidóságnak!

Ezután Labbé kormánybiztos beszélt, majd Chaim Weizman, aki méltatta Palesztina újjászületésének nagy eredményeit. Ezután lépett

Történelmi idők...

Önálló kormányval, hadsereggel és szuverénitással alakul meg az új zsidó állam

A közeli napokban nyilvánosságra került a királyi bizottság jelentése, amelyet a jelenlegi angol kormány is magáévá tett. Lázasan folynak Palesztinában a szükséges előmunkálatok, fordítják héber és arab nyelvre a 400 oldal terjedelmű jelentést és az angolok csapatösszevonásokat is eszközölnek, nehogy a publikáció az arabokat nyugtalanítsa.

Kétezer év óta alig fordult elő a zsidó nép történelmében hasonló korszakos esemény. Kétezer év után újra önálló államiságot kap a zsidó nép, ősi földjén, Palesztinában. Szédületes gyors tempó az, amit negyven év alatt megtett a cionizmus. Alig egy emberöltővel ezelőtt csak naiv fantaszta álma volt, ami most történelmi valóság lesz.

Palesztinai héber lapok már közlik — kiszivárgott hírek alapján — az új állam határait. Az egyiptomi határtól a libanoni határig fog nyulni az új állam. Magába foglalja az Emeket, a Hule területet, Felső és Alsó Galileát, Karmelt. Benne lesz a Holttenger vidéke. Kicsi ország lesz, de — a miénk.

Önálló kormány, önálló zsidó hadsereg és teljes népi szuverénitás. A zsidóknak vállalni kell — s mily boldogan vállalják — hogy rövid időn belül az ország bizonyos területén 100—150.000 bevándorlót telepítsenek le, hogy többségre tegyenek szert az ott-élő beduinokkal szemben.

Jeruzsálem nemzetközi város lesz, angol ellenőrzés alatt. Nazaret a zsidó államé marad, de garanciák lesznek a keresztény

Bastid miniszter az emelvényre és a kormány nevében a következőket mondotta:

— Egy nagyon öreg nép, amelyet meggyengített a sok üldözés, ime megmutatja, hogy még él és továbbra is élni akar, ahol összeomlottak a földi királyságok, de ahol a szellem királysága változatlanul megmaradt. Sokan láttuk Tel-Avivot, a zsidó egyetemet, a kolóniákat és Franciaország is érdeklődéssel figyeli a zsidóság alkotó munkáját Palesztinában. Franciaország hódolatát fejezem ki a zsidóság szellemének nagysága és géniusza előtt, amelynek lényege: élni és alkotni. Akkor, amikor sokan a zsidóság palesztinai tevékenységét csak muló kalandnak tartják, akkor itt Párisban Önök megmutatják, hogy élnek és élni akarnak. Az Önök márványpalotája, áttetsző üvegtetejével, az Önök kolonistáinak festményei a falakon és a grafikonok megmutatják, hogy Önök felszárítják a mocsarakat, vissza akarják varázsolni őseik földjét. Itt van Palesztina, mint a rend, a harmonia és aktivitás országa.

A miniszter után a francia rabbikar küldöttei beszéltek, majd az Alliance megbízottja és végül a párisi hitközség képviselői. Így beszélnek rólunk nyugateurópai emberek, hatá- sos cáfolatként a sok rágalmazásra, amellyel bennünket állandóan elhalmoznak a gyűlölet és sötétség lovagjai...

szent helyekkel kapcsolatban. Bethlehem az arab államhoz fog tartozni. Jeruzsálemben nem lesz szabad bevándorlás. Ott külön angol engedéllyel fogják megengedni a letelepedést.

A zsidó állam fővárosa Haifa lesz. A kikötő város mellett levő Emek Zebulonban angol katonai bázis lesz. Haifában lesznek a zsidó központi intézmények és a zsidó miniszteriumok, amelyek közül feltétlenül meg- alakul a bevándorlási és kolonizációs, a munkügyi, közlekedésügyi, belügyi, pénzügyi és külügyminiszteriumok. Lesz azonnal közbiztonsági miniszterium is. A kormány feje egyúttal az állam legfelsőbb méltósága is lesz.

A zsidó állam bevándorlási politikáját tervszerűen fog kialakítani. Legelőször a világ különböző chachsara telepein levő ifjuságot telepítik ki. Ezután sor kerül a szakmunkások, majd a tőkés bevándorlására. A bevándorlás ellenőrzése teljesen a zsidó kormány kezében lesz.

Három kikötője lesz a zsidó államnak: Haifa, Jaffa és Gáza. Tel-Aviv lesz a zsidó állam kereskedelmi és ipari, Haifa közigazgatási centruma és fővárosa. A zsidó állam tagja lesz a Népszövetségnek. Az angolok két millió font kölcsönt is nyújtanak az új államnak, amely minden valószínűség szerint 1940 január 1-én alakul meg ünnepélyesen.

A korszakos jelentőségű eseményről legközelebb részletesen írunk.

Bucurestiben levő palotájának szomszédságában levő sírkerben

Erzsébet görög királynő ápolja rég elhunyt zsidók sírjait...

A sevastopoli utcán levő 220 éves temető érdekes történeti emlékei. — Bolyongás Bucuresti szabadtéri zsidó muzeumban.

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Bucuresti, július hó. — Ha Bucurestiben járunk-kelünk, Vacarestiben látjuk a gettót és a belvárosban, a tiz-tizenöt emeletes blokkházak tövében pedig a lüktető mai eleven nagyvárosi életet élvezzük. De bennünket, az idők krónikásait, a mult érdekelt. A mult pedig legpregnansabban a temetőben nyilvánul meg. Nem melankólia és nem életuntás az, ami bennünket a temetők felé visz, hiszen az a legideálisabb foglalkozás, mert ott semmiféle napi „profit” nem látszik, ott nem élő személyek dicséretéről lehet szó, akik obulusokat adhatnak, mert a temetőkben még a dugsgazdag iparbárokknak az egykor tekintélyes hitközségi elnököknek is édes-mindegy, hogy mit irunk róluk — és mennyit.

A régi történelmi Bucurestiben, a nagy román fővárosnak multja nagyon érdekes és mélyen visszanyulik a történelmi időkbe. Ezt láthatjuk, ha a temetőt járjuk. Most egy újabb érdekes temetőt mutatok be olvasóinknak.

1715—1865.

Talán furcsa, ha azt mondom, hogy a temetőknek is van „életük”. Születnek, előbb egy sírral, azután szaporodnak, mint egy nagy család, végül megöregsznek, eljön az utolsó halott is, bezárulnak a kapuk és műemlék lesz, vagy az idők folyamán kisajátítják.

Itt van a Calea Victorie végén a Sevastopol-ucca, amelyről a temetőt is elnevezték. Ez a sevastopoli temető. Semmi más köze nincs Sevastopolhoz. Csak az ucca neve. Valamikor periféria volt, a XVIII. század elején, amikor az első halott „megszületett” ebben a temetőben. Most gyönyörű paloták ékelődnek köréje. Egyik oldalon nagyszerű villaszerű bérpalota, másik oldalon egy zsidó iskola. Háttá mögött pedig egy királyi kastély.

ERZSÉBET GÖRÖG KIRÁLYNÉ PALOTÁJA.

A temető mögött áll egy csendes, előkelő, nagyszabású palota. Erzsébet görög királynő lakik benne, — ha Bucurestiben tartózkodik.

Felkerestem a zsidó iskola igazgatóját és kértem, kalauzoljon a lezárt temetőbe, mert bejutni csakis az iskolán keresztül lehet. Atmentem az iskola udvarán és egy kapun keresztül bejutottam a temetőbe.

A temető nem komor, inkább egy jól ápoltság nagyon befásított árnyas ligetnek látszik, ahol a síremlékek mint műemlékek kezeltetnek. Nagyon sok sírkő fekszik, mint ahogy az a spanyol temetőkben szokásos, (akkor még csak egy temetője volt a román fővárosnak) vannak téglafalak, amelyekbe mint emléktáblák vannak beépítve a márványok és azokon a felirások. Nagyon sok az elhanyagolt sírkő, de vannak igen jól ápoltság virágos sírok is.

Feltűnik egy korlátokkal ellátott lépcsőzet, amely egy magaslatra vezet, a temető háttá mögött álló királyi palota elé. Kisérőm elmondja, hogy ezen a lépcsőn át gyakran látogat le a görög királynő a temetőbe, amely részben önzellenül is nagyon tetszik neki, de, amint mondják, szeretné meg is venni, hogy kertjét megnagyobbítsa, de a hitközség semmi pénzért nem adja, mert műemlékké nyilvánította.

Erzsébet királynő szokott maga is ott ülni az árnyas fák alatt és néha-néha egyes sírköveken virágokat is ültetgetni. Holott a temető kimondott zsidó jellege abból is kilátszik, hogy minden felirat héber, egyetlen szó nincs más képen, mint héberül. Sem román, sem más feliratot nem lehet látni.

AZ ELSŐ HALOTT — AZ UTOLSÓ HALOTT

1715-öt mutat az év, amely a legrégebb sírkövön látszik. Mordchaj nevű céh-mester Jehuda nevű fia nyugszik itt. S közben évenként sok-sok halottat földeltek itt el, amíg eljutottak az 1865-ik esztendőhöz, amikor utójára temetkeztek a sevastopoli utcán levő nagy és régi zsidó temetőbe.

KI VOLT AZ UTOLSÓ HALOTT?

Dr Julius Barasch, aki 1865-ban fiatalon: 47 éves korában halt meg. Az akkori Bucuresti egyik legtehtényesebb vezérfia volt. A hitközség elnöke és nagyszívű mecénás, aki nagy alapítványokat létesített. Ő volt a reformerek vezére, aki modernizálta a hitközségi életet. Ő volt az „aufklärerek” vezére, akik ragaszkodtak a templomi orgonához is. Elnöksége alatt épült a Korall templom is, s akkor nagy harcokat vívott Malbim-mal, a nagy és vallásos rabbi, akinek életével külön és részletesen fogunk foglalkozni. Barasch és Malbim rabbi között nagy harc dult, amelynek vége az volt, hogy Malbim-ot eltanácsolták Bucurestiből. Cuza fejedelem az intervenciókra kiadta a kutasító végzést és csendőrfedezet mellett kísértette a bolgár határon levő Giurgiuba.

MIT MOND A LEGENDA?

Azt beszélnek az egykori krónikák, hogy Malbim nagy szívfejdalommal ment arról a helyről, ahol az igazi zsidó hitet terjesztette. De mennie kellett a fővárostól 75 kilométernyire levő dunai kikötőbe, Giurgiuba, ahova pénteken, a szombat beállta előtt érkezett. Gyalog ment, kiszolgáltatva a kísérők brutalitásának. A legenda szerint mielőtt Bucurestiben elhagyta volna, ebben a sevastopoli temetőben pihent meg és átkot szórt mindazokra, akik ellene voltak és akiknek utban volt erősen modernizáló akaratuknak.

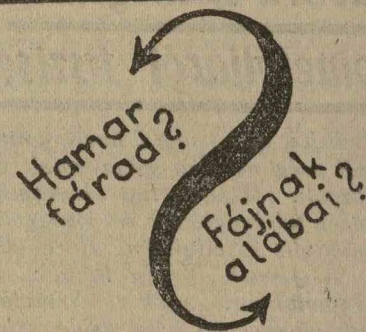
Alig telt el néhány hónap és Barasch meghalt. Arra a helyre temették, ahol Malbim megpihent, mielőtt örökre eltávozott volna. De többi ellenfeleit is elérte a végzet, mert — valószínűleg önmeghasonlásuk folytán — valamennyien elborult elmével évtizedekig lézengtek a főváros utcáin.

Ebben az évben halt meg Menachem Pape rabbi is, aki a széfárd spanyol zsidó hitközség kiváló főrabija volt s akiről már korábbi riportok során megemlékeztem.

A temetőt azért is sokan látogatják még most is, mert a Péle Joee szerzőjének fia is ott nyugszik. A sírt én is láttam és szomorúan állapítottam meg, hogy sírköve már nincsen, vagy nem is állítottak, vagy elkallódott. Óráig bolyongtam a sírok között. Bevallom, in-

kább egy nagyon érdekes szabadtéri muzeumban éreztem magam, mint egy temetőben. Csak a prágai „Alteuschul” melletti „temető muzeum”-ban, rabbi Lów sírja mellett lehet még érezni ehhez hasonló hangulatot. El lehet hinni, hogy Erzsébet királynő szívesen sétálgat az árnyas fák alatt, mert furcsa és érdekes hangulat fogja el az embert. „Park” ez, ahol sírkövek adják meg a megfelelő koloritot. Régi kövek, különböző formájúak, vannak kis szekrényformájúak is. Egy tömegsír is van a temetőben, egy kő fedí, amelyen elmosódottan csak ennyi áll: itt nyugszanak azok, akik meghaltak a Kiddus hasém-ért...

Igaza van a zsidó tradíciónak, amikor Bész chachajimnak nevezi a temetőt. „Az élet házána”. Mert minden enyészeten, minden síron és multon keresztül — az Élet győzedelmeskedik. Ezért Élet háza a temető, a Bucurestii sevastopol-uti temető, amely „született” 1715-ben és „meghalt” 1865-ban... W. S.

Vegyén „Aesculap” talp betéteket

Választások a XX. cionista kongresszusra

Amerikában 110.000 szavazó adta le szavazatait a kongresszusi delegátusok megválasztásánál. Általános cionisták kaptak 21 mandátumot, munkáspárt 32 mandátumot, a Mizrahi 18 mandátumot, a Hadassa nőszervezet 10 mandátumot és a zsidó állampárt egyet.

Palesztinában kilenc listát nyújtottak be. A munkálista élén Ben Gurion, Shertok, Elieser Kaplan és Berl Katznelson. A Mizrahi jelöltjei rav Fishman, rav Meir Berlin, rabbi Seev Gold. A zsidó állampártot Meir Grossman vezeti, az általános cionisták B. csoportját Ussischkin. Ötödik lista: a jemeniták, hatodik az általános cionisták A. csoport Grünbaummal és Brodetskyvel, hetedik az adeni zsidók, nyolcadik Schocken által vezetett „Kidma” és kilencedik a Poalé Mizrahi.

Az általános cionisták dr J. Schwartzbart vezetésével ülést tartottak Krakkóban, amelyen elhatározták, hogy a B. csoport július 31-én összejövetelt tart Zürichben.

Csehszlovákia 12 mandátummal rendelkezik. A választások június 30-án zajlottak le. Ot párt küzdött a mandátumokért. Az általános cionisták dr J. Rufeisen és dr Angelo Goldstein képviselő vezetésével, a munkáspárt vezetői dr A. Heller és dr Chaim Kugel, a Mizrahit M. Goldstein vezetői, végül dr Margulies Emil vezetésével a „Nemet mondok pártja” címen, akik Palesztina kettéosztása ellen dolgoznak. A főválasztási bizottság július 11-én közli a végeredményt.

Használjon csakis

DISYOL

fogpasztát, amely tisztítja és fehériti a fogakat!

Erősíti a foghúst!

Szomoru impressziók

Más kongresszusokról színes újságírói impressziókról lehet beszámolni. Emelkedett hangulatokról, amikor egy-egy felemelő pillanat örökre emlékeztetéssé teszi az illető kongresszust mindazok számára, akik résztvettek azon. Nos hát, erről a cluj-i orth. irodai gyűlésről semmiféle emelkedett beszámolót nem lehet tartani. Legfeljebb öklök „erőnkedtségéről” lehet csevegni, meg olyan tohuzabohuról, amely sehogysem illik egy zsidó szempontból ily intellektuális közösséghez. Azok a szerénytelen lázongások, amelyeket egyes rabbik hallattak, mert nem ott állt nevük a listákon, ahol szeretnék volna, nem a mózesi szerénységet juttatják eszünkbe. Mintha az emberi elfojtott szenvedélyek eglostromló kirobbanását látnók s talán a spanyol frontokon lehet tapasztalni ilyen gyűlölködést, mint amelyet „zsidó testvérek” egymás között mutatnak. Sőt, még egy nézetlen levő ugyancsak chassid-világnézetiük is egymás ellen acsarkodnak, nem beszélve arról, hogy amikor a kultur-ortodoxia képviselőinek elnyomásáról van szó, akkor még magasabba csap fel az ellentéték tüze. Eszünkbe jutott néhai dicső emlékű Frankl Adolf magyarországi orth. irodai elnök egy mondása, aki a budapesti orth. irodának évtizedekkel ezelőtt lezajlott nagy harcának idején azt mondotta, hogy

ha nézzük a kutyák marakodását, azt látjuk, hogy néha oly dühvel mennek egymásnak, hogy végül csak a verekedést nézik és addig marcangolják egymást, míg sokszor nem marad egyikből sem. A világegyet sem vesszük szó szerint a hasonlatot, de nagyon szomoru és elszomorító mindaz, amit ott tapasztaltunk. Kérdezzük, hogy nem-e lehetne méltóságtelegesebb lefolyást biztosítani? Kérdezzük, hogy ugyanabban az épületben ugyanakkor üléselőző bőripari munkások (akiknek házában folyt le a tanácskozás) miért tudtak oly méltóságtelegesen tanácskozni? Holott ott nem főbbik, világi korifeusok üléseltek, hanem egyszerű proletárok, de akik ugylátszik, több érzékkel bírnak a rend és fegyelem iránt. Minél többször jönnek össze a mi ortodox vezetőink, annál kiábrándítóbban hatnak a nagyközönségre. Hogy tekintsen fel a rabbikarra az egyszerű tanulatlan zsidó, amikor azt látja, hogy amikor összejönnek, akkor nem a nagy és égető problémák vannak szőnyegen, nem a nagy közönség érdekeiért kapnak hajba, hanem azon, hogy ki legyen a listán a 16-ik, vagy 35-ik helyen. Ezen mulik a zsidóság jövője most, amikor ugy marcangolnak bennünket minden vonalon? Most, amikor állandó veszélyben van az ortodoxia léte és autonómiája? Most, amikor azon kellene vitalkozni éjjel-nappal, hogy miképpen lehetne megmeníteni a zsidóságnak az elkallódó ifjuságát. Most, amikor existenciájuk ezrei hullanak el a nagy harcban, amelyet a gyűlölet szit ellenünk. És akkor lerángálnak szónokokat, akik a pódiumon vannak. Ak-

kor nem engedik egymást szóhoz jutni. Akkor minden van, csak nem méltóságtelegjes, hozzánk méltó tanácskozás.

Annál méltóságtelegesebb az askenáz világi delegátusoknak a viselkedése, akik mindent elkövetnek, hogy a kongresszuson komoly problémák is letárgyalassanak. Amit a főbbik elmulasztanak és ami az ő legfőbb kötelességük volna, a szombati iráskényszernek az iskolákban való rendszeres bevezetési törekvése ellen, dr Klein Miksa szóval fel gerincesen, megadva az utat, amelyet az irodának ebben az ügyben követnie kell. Egy másik világi delegátus, a sibiui dr Mátyás Lázár, az ortodoxia égető problémáinak orvoslását sürgeti, akkor amidőn a szervezeti szabályok kiegészítését, az országos vásároknak a zsidó ünnepnapokról való eltolását, a zsidó iparosok és kereskedők túlzott megadóztatását, a hitközségi tisztviselők, azok özvegyei és árvái nyugdíjügyét, a tanítói utánpótlást, iparos iskolák létesítését, továbbá az ardeali zsidóság más igen fontos és fájdalmas sebeit szakítja fel.

Joszovits Lipót, a sighet-i hitközség elnöke pedig a kulisszák mögött próbálkozik a két care-i hitközség és a többi chassid frontok között kevés sikerrel békét közvetíteni.

De talán a kongruán és főleg a személyes élű vitákon kívül az ott jelenlevő rabbikar túlyomó részét nem érdekli semmi.

Szomoru és kiábrándító impressziók egy kongresszusról.

Mindennemű Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

AZ ÁTOK!

A biblikus korban az átok a nomád életet élő zsidóság pusztai életére volt szabva. A talmudi idők óta egészen a középkor végéig a következő három fokozatban szerepel az átok:

1. Nidduj, kiközösítés.
2. Samta, súlyosabb átok.
3. Chérem, a legnagyobb átok.

Ezekhez a harmadik századba a nezifa (megdorgálás) enyhébb faja járult. Maga az átok általában büntetés volt és rendszerint azok ellen alkalmazták, akik Izrael alaptörvényei ellen vétettek, de használták a közérkölciség védelmére, a tekinélyrombolók ellen is, sőt gyakran szellemi küzdelmek során is éltek vele és nem egy eset fordult elő, amelyben kiváló mestereket ért az átok súlya.

A talmudi korban az első, akit átok ért, Akabja ben Mehallél volt.

Azért mondták ki ellene átkot, mert a Szinhedron döntése ellen négy rituális kérdésben protestált és kisebbségi véleményt jelentett be. A tekinélyelőnek mindenestre eléggé kiméretlen alkalmazása volt ez, mely ilyen módon fojtotta el az ellenvéleményt. Akabja ellen a nidduj-t alkalmazták s az átok még halálával sem ért véget, mert a sirját is megkövezték.

Ebben a régmúlt eljárásban keresendő annak a homályos szokásnak az eredete is, hogy a halottak sirjaira kavicokat tesznek a látogatók s ez mintegy az elkövetett bűnök földi igazságszolgáltatását szimbolizálja.

Eliezer ben Hirkánost törvénytárgyarázása során sujtották átokkal. Mikor az ítéletet közölték vele, megszagatta ruháit, gyászt öltött, mintha halálhírt közöltek volna vele.

Ő ellene Rabban Gamaliel szigora mondotta ki az átkot, aki neki sógora volt. A nép azonban a kiátkozott mellé állott, továbbra is tisztelettel övezte őt s a városban, amelyben lakott, az ő rituális döntését követték. A Bar Kochba-féle lázadás után, amely ugyanis megrikkította a népet, az átokmondást megtiltották.

Milyen volt a ceremóniája a talmudi idők kiátkozásának? Előzőleg a hét három napján, hétfőn, csütörtökön és a következő hétfőn a tévelygőt felhívták a zsinagógában a megtérésre. Ha ez nem használt, akkor — ez volt a nidduj formája — egy szinhedroni tag kihirdette: „Te átokkal vagy sujtva!” Utána megfújták a sófárt.

A Chéremnek a kimondása már külön szertartás során ment végbe, ugyanugy az átok alól való feloldozás is. Mert az átok alól feloldásnak is volt helye, bár sokak nézete szerint egészen feloldozni az átok alól sohasem lehet senkit. (A „Samta” szó „pusztulást”, örök halált jelent). A chéremmel sujtottnak otthon kellett tartózkodnia (a nidduj-jal sujtott csak családjával érintkezhetett), haját nem nyírhatta, gyászruhában kellett járnia, nem volt szabad tanítania. A jeruzsálemi templomban külön bejárat volt a kiátkozottak részére. A kiátkozottnak a koporsójára követ tettek. Majmonidesz azonban elítélte a kiátkozás szokásait amelyről azt mondotta, hogy „nem válik a zsidóság dicséretére”.

Az átokmondás mégis különösen a középkorban igen ellerjedt; mennél rosszabb sorsa volt a zsidóságnak, annál gyakoribbá vált. A zsidóság átvette üldözőinek szertartásait. Főleg az európai

gettóknak az álmessiasok, a belső szekták alakulása idején és amikor a filozófia kikezdte a zsidóság ősi épületét. Talán különösen hangzik, hogy volt olyan chérem is, melyből az erkölcsi életre áldás fakadt.

Igy Rabbi Gerson ben Jehudának a XI. században Wormsban kimondott átka azok ellen, akik a többnejuség követték. Rabbénü Tam száz évvel később örökösödési és válási jogi esetek szankciójaként használta az átkot. Igen sok átkot mondtak ki a Majmonidesz halálát követő vallási harcokban. A spanyol és északafrikai hitközségek kiátkozták egymást, sőt

Majmonidesz sirjáról lekapták a nevét és helyébe azt írták: „Itt nyugszik Majmoni, az átkozott ereinek”.

Egész jogrendszere alakult ki a hitközség átok jogának, melyet 1224 körül Rabbi Jehuda, a jámbor kodifikált. Ezek szerint a hitközség átokjoga kétezer öl területre terjed ki. Szombaton nem volt szabad az átkot kimondani. A kiátkozottal nem volt szabad együtt utazni, levelezni; ha beteg volt, nem volt szabad érte imádkozni, sirját a többiekétől nyolc önyire kellett megásni. A kivülről jövő üldözés módszereit így tanulták el a zsidók a középkorban és alkalmazták egymás ellen.

Még nagyobb virágzást ért meg az átokmondás az ujkorban, különösen a spanyol zsidók között. Mikor keleten már ugyszólván dívatját multá, akkor a nyugaton másodvirágzásnak örvendett az átok. A leghíresebb kiátkozási eset az, amely Uriel Acosta portói ügyvédet érte, aki a lélek halhatatlanságát tagadta. Az átok öngyilkosságba kergette őt, aki elsőnek került átok alá vallásellenessége miatt. Később ama bizonyos Baruch Espinoza ne-

resszusról. Így nézünk mi ki egymás között? Akkor kétségbeejtőnek kell mondjuk az ortodox egység jövőjét. Ez esetben talán jobb volna, hogy vagy egy mindezekben felülemelkedő egységes gazdasági és politikai hitközségi szervezetet teremtenének, amelyeknek terve évek óta kísért, de nem megy előbbre, vagy pedig alakuljon egy chasszid és egy askenázi Iroda, mert másképpen a szakadék s vele együtt a chilul hasem folyton csak egyre jobban mélyül. Fájdalmas, hogy nem látunk egy hidat, amelyen a szakadék szélén állók egymás felé közeledhetnek. Szomorú és kiábrándító egy ilyen Irodai gyűlés és fáj a szívünk, hogy ezt és így kell írjunk erről az eseményről...

Henry Bergson kikeresztelkedése

Múlt év július 3-iki számunkban, párisi munkatársunk tollából nagy riport jelent meg Henry Bergsonról, akít a „legnagyobb élő filozófus”-nak tituláltunk, amit ma sem vonunk kétségbe. Ma sem, holott — Bergson kikeresztelkedett. 78 éves koráig jó volt a zsidóság, most katolizált, egy keresztény pap-barátja rábeszélésére. Az bizonyos, hogy ebben a korban már nem elég cselekvőképes az ember és befolyásolható és ugylátszik, hogy ezen orvosi megállapítás alól még az olyan nagy szellem sem mentesül, mint Bergson.

Egy évvel ezelőtt írott riportunkban megírtuk, hogy miképpen emlékszik vissza lengyel-zsidó őseire a nagy filozófus. Nagyapjáról beszélt, akít Samuel Zbitkovernek neveztek és híres volt nagy vagyonáról. Meg arról is, hogy a XVIII század végén, amikor Suwarov generális hadai pusztították végig Lengyelhont, miképpen mentette meg ezer zsidó életét reb Samuel, a filozófus dédapja. Három arany rubelt fizetett minden házába bevitt zsidóért és így mentett meg ezer zsidó életet.

Így emlékezett vissza annak idején a „Népünk” Bergsonról, aki most „megbolondult” és ami egy filozófiushoz legkevésbé méltó, megtagadta őseit, bár neki kell tudni legjobban, hogy Reb Samuel Zbitkover déd-

vü, 1632-ben született amszterdami gyémántcsiszoló ellen mondta ki 5416 Ab hó 6-án spanyol nyelven átkot, mely szerint úgy átkozták meg őt, miként Józua Jerichot és Elisa az ifjúkat.

Az átok szövege szerint az átokmondók azt kívánták, hogy Spinozának ne bocsásson meg az Ur. Ő is kénytelen volt az átok elől Hágába menni, ahol gyémántcsiszoló műhelyt nyitott és 1677-ben halt meg.

Sabataj Cevi, a hamis messiás fellépése évtizedes kölcsönös átkozódások egész sorozatát idézte fel. Őt magát Jeruzsálemben átkozták ki, ugyan-csak átok alá vették azokat a híres rabbikat is, akikkel sabbatizmussal vádoltak, közöttük Eibenschützöt, a híres hamburgi rabbit.

A chassideusokat a vilnai gaon sujtotta átokkal.

A XIX. század kiátkozásai közül nevezetes esetek a következők: Nachman Krochmal író, akít Lembergben azért ítéltek átokra, mert a karaitákkal érintkezett.

A költők közül Jizchok Erter lemergi költő és Ludwig August Frankl: „Az utolsó főpap” című költemény írója kerültek átok alá. Frankl Jeruzsálemben gyermekárvaházat alapított s az átok szövege úgy is emlékezik meg róla: „Az aljas semmirekélő, aki iskolát alapított.”

A felvilágosult fejedelmek sorban állást foglaltak a kiátkozás ellen. Így II. József császár 1783 május 20-án 50 dukát pénzbüntetéssel sujtotta az átokmondó rabbikat, Napoleon 1807 február 17-én tiltotta meg az átokkal való ítélkezést. Az átokmondás azonban egész napjainkig nem szűnt meg és még ma is használják olyan helyeken, ahol a kultúra alacsony fokán maradtak meg a zsidóság nagy tömegei.

unokájának nem illenék elhagyni a zsidóságot 78 éves korában. — Illetőleg, már amennyire Bergsonnak sikerülhet ez a dezertálás, akinek minden egyes sora, amit leírt, azzal a zsidó eszprít-vel telített, amelyet csak a lengyel gettók mélyében kicsiszolt agyu ősök unokája tudott produkálni.

És ami a legérdekesebb! Néhány nappal ezelőtt Henry Bergson, a Francia Akadémia Nobel-díjas tagja még a következőket írta: „Szükségtelen hangoztatnom, hogy elítélem az antiszemitizmust. Először azért, mert zsidó vagyok és mindig annak vallottam magam. De azért is, mert ez az elmélet még annál is durvább, mint amennyire barbár, a fajnak teljesen önkényes és felületes teóriáján épül fel, mely nem tudja megérteni az árnyalatokat olyan kérdésekben, melyben legfontosabb, hogy különböztetni és árnyalatokat megítélni tudjunk. Nem tagadom, hogy vannak a zsidóknál alkati jegezettségek, amelyek őket elkülönítik. De vajjon homogén tömeget alkotnak-e ezek a jellegzetességek, amint ezt ellenfeleink hirdetik? Mint zsidó, ennek épen ellenkezőjéről győződtem meg. Van zsidó materializmus, de van idealizmus is, van forradalmi messinnizmus, de van konzervatív spiritualizmus is. A kereszténység a zsidóságból indult ki. Az antiszemitizmus vagy az előítéletek tömege, vagy hamis módszer, legtöbbször pedig az

Az oradeai nyugati szertartású hitközség elismerő levele lapunkról — főszerkesztőnk jubileuma alkalmából

„Az hitük, hogy lapunk főszerkesztőjének 50-ik születésnapja háziünnepsége lesz a „Népünk”-nek, amelyről illik megemlékeznünk. De talán nem is hoztuk volna nyilvánosságra, ha tudjuk előre, hogy a gratulációknak és elismeréseknek olyan tömeges és spontán megnyilatkozása lesz a következmény. Viszont közönyösség és negligáció lett volna, ha elhallgatjuk azokat a fellétlenül megtisztelő elismerő sorokat, amelyeket eddig kaptunk és még mindig jönnek.

Különösen jól esik az az elismerés, amelyet az oradeai nyugati szertartású izr. hitközség elnöksége juttatott el hozzánk. Szébb és értékesebb elismerést valóban nem kívánhatunk magunknak, sem lapunk, sem főszerkesztőnk, részére, mert hiszen nem voltunk soha hajbókolók, személyi kultuszt üzők. Küzdelmes munkánk, a zsidóságért folytatott bátor harcunknak egyik legszebb elismerő dokumentuma az alábbi levél:

Comunitatea Izr. de rit Occidental in Oradea

Nagyságos

Wasserstrom Sándor urnak, a Népünk főszerkesztőjének

Oradea

Örömmel kérünk részt abból az általános ünneplésből, amelyben közirói munkásságát 50 éves születésnapja alkalmából méltatják. Kívánunk Önnek további sikereket és munkájához egészséget és munkakedvet. Elismeréssel regisztráljuk, hogy b. lapjában hitközségünk ügyeit kellő objektivitással és érdeklődéssel karolta fel s reméljük, hogy a zsidóság általános problémái mellett a hitélet ügyeivel is mindenkor szeretettel és az

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség ellen.

Szív

Női betegségek

a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőségek nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kitérő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR. vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Europa” utazási irodák utján.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.

Fürdőigazgatóság, Buziás, Banat.

előbbieknél, az utóbbiak által történt igazolása”.

Így írt Bergson nemrégiben, hát vajjon akkor mi történt? Hát Bergson is? 78 éves korában? Nem nevetséges ez? És milyen szomorú az a mondás, amely így szól: a nevetségesség — ő!

ügyhöz méltó lelkesedéssel fog foglalkozni b. lapjában.

Nagyrabecsülésünk kifejezése mellett vagyunk a nyug. szertartású izr. hitközség nevében kiváló tisztelettel: Dr Konrád Béla elnök, dr Faragó Victor titkár sk.

Ezzel egyidejűleg említjük meg, hogy az Országos Zsidó Párt oradeai tagozata a napokban ülést tartott dr Fischer Tivadár orsz. elnök, v. kamarai képviselő elnökletével, amelyen dr Váradi Ödön, a párt társelnöke megleghangu beszédben köszöntötte Wasserstrom Sándort és egyidejűleg rendkívül megleghangu átiratot is adott át, amelyben a párt helyi tagozatának teljes elismerését fejezi ki és köszönetét a párt és a zsidóság érdekében kifejtett munkásságáért. A párt megtisztelő sorait dr Klein Ernő elnök és dr Váradi Ödön társelnök írták alá.

A Zsidó Párton kívül a nemzeti zsidó szervezetek, mint a Mizrachi és más társ-szervezetek küldtek elismerő sorokat és üdvözléseket, amelyet helyszüke miatt nem közölhetünk.

Még sok magánlevél érkezett, többek között lelkes jesivabocherek hébernyelvű lelkes köszöntői, külföldi előfizetők meleg elismerő sorai, egy világhírű elhunyt főrabbi özvegyének hálálkodó sorai, amiért ingyen küldjük neki lapunkat és a sok-sok írást, amely egész lapunkat betöltené, ha minden egyest közülük leköznélünk.

De legyen ezuttal ez elég.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

**Minél többet gyüleseznek,
annál bomlasztóbban hat...**

Bolrányos jelenetek között zajlott le a kultuszminiszter által elrendelt újabb orth. Központi Iroda-i választói kongresszus

A satumarei és deji főrabbi híveinek harca az Iroda hegemoniájáért. — Az áskénáz zsidóság teljes kiszorítása az Iroda választmányából. — Egyetlen nagy hitközség rabbiját sem vették be a vezetőségbe. — Apró hitközségek rabbijainak terrorja.

— A „Népünk” eredeti tudósítása. —

Cluj, július hó. — Lapunk legutóbbi számában megleléztünk arról, hogy az ardeali orth. Központi Iroda június 29-én és 30-án összeült, hogy a kultuszminiszteri rendelkezésnek eleget téve, megtartsa választási kongresszusát. Kétségtelen, hogy a jelenlegi ülés jóval alatta maradt a decemberi ülés impozáns mérteteinek. A hitközségi, valamint rabbidelegátusok száma mindössze 180-at tett ki, de ezek nagyrésze is távol tartotta magát az ülésektől, mivel az ott lefolyt események elkedvetlenítették és elűzték őket a gyűlés színhelyéről. De nem csupán a delegátusok nem érdeklődtek, hanem a nagyközönség sem, amely már unja és kifáradt az Iroda körüli viharok szemlélésében.

Annál viharosabb és nemkevesebb személyeskedő volt az ülés egyes etappe-jának lefolyása. Ideges atmoszférát teremtett már az a körülmény is, hogy a nagy hitközségek főrabbiái: a timișoari, aradi, baia-marei, cluj-i és más hitközségek főrabbiái meg sem jelentek. De az Irodát domniáló satumarei chassidokat rendkívül konsternálta az a körülmény is, hogy a verifikáló bizottság, a kultuszminisztérium intenciói szerint a két carei hitközség közül az orth. hitközség delegátusát igazoltatta le, míg az újonnan megalakult és a satumarei főrabbi által favorizált spanyol hitközség főrabbiát és annak világi delegátusát nem fogadta el az igazolóbizottság. Az ilyenformán történt igazolás ellen azzal érveltek a chassid delegátusok, hogy a leigazolt hitközség és főrabbija iszúr alatt áll, míg a spanyol hitközség az, amelyiket az Iroda verifikáló bizottságának el kellett volna ismerni.

A DELEGÁTUSOK LEIGAZOLÁSA.

Az ülést kedden délután három órakor nyitotta meg Wézel Albert főrabbi-elnök, aki részletesen foglalkozik azokkal az okokkal, amelyek szükségessé tették a választói kongresszus újbóli összehívását.

Az Iroda elnöksége mindent elkövetett, hogy a decemberi választást jóváhagyassa. — sajnos — azonban ez nem sikerült. A megjelent rabbi és világi delegátusok üdvözlése után kéri a kongresszust hogy térjenek a napirend pontjaira és a verifikáló bizottság munkájával egyidejűleg válaszolják meg az új választmányt kandidatező bizottságot, amely azután javaslatot tesz, az új választmány összeállítására.

A verifikáló bizottság tagjai: Szmuk Mihály (Sighet), Weisz Gyula (Cluj), Rosenberg Herman (Oradea), Drummer Sámuel (Satumare), Csengeri Henrik (Simleul), Ordentlich Ferenc (Dej), Ullman Miklós (Oradea), Steinbach Juda (Sighet) és Grosz Salmon (Turda), akik Szofer Manó tárgumureși főrabbi elnöklése alatt visszavonultak és a decemberben leigazolt mandátumon kívül még 14 mandátumot fogadtak el leigazoltak.

HARC A JELÖLŐ BIZOTTSÁG KÖRÜL

Két lista volt forgalomban, amelyet éles harc előzött meg, mivel két rabbipárt, a satumarei és deji főrabbi hívei állottak egymással szemben, hogy mindegyik a legfontosabb bizottságon keresztül hegemoniát szerezzenek az Iroda irányítása felett. Az erők eleinte egyenlőknek látszottak, mivel a deji rabbit a saploncai, wisnehitzi, sighet-i és az áskénáz rabbi hívei is támogatni látszottak. Ezek azonban nem számoltak azzal, hogy a satumarei főrabbi chassid frakciója teljes számmal vo-

rával, mint világi delegátusaival: ezzel szemben a deji főrabbi pártjának lelkes táborából, a decemberi választások delegátusainak túlnyomó része nem jelent meg a kongresszuson. Az eredmény ennek nyomán meg is látszott, mivel 110 szavazattal a satumarei lista győzött a deji főrabbi listájával szemben. Annyi kétségtelen, hogy a két tábor ma már majdnem egyenlő erőkkel rendelkezik ország-részi viszonylatban és csak idő és taktika kérdése, hogy melyik váljon az ardeali chassidikus zsidóság dominens erejévé.

A jelölő bizottság tagjai a következők lettek: Rabbidelegátusok: a simleui, halmeui, tárgumureși, tasnadi, secueni, bistríjai, sighisoari, becleani, radnai, ardudi főrabbi.

Világi delegátusok: Weisz Gyula (Cluj), Ordentlich Ferenc (Dej), Ullman Miklós (Oradea), Schönbrunn Adolf (Timișoara), Csengeri Herman (Simleul), Grosz Mór (Sighet), Drummer Sámuel (Satumare), Edelheit Mór (Rețeg), Ullman Áron (Bistrița), Heller M. (Ludus) és Beck Mihály (Valea lui Mihai).

A DEJI FŐRABBI TUNTTETŐLEG KIVONUL ÉS A MASNAPI ÜLÉSEN SEM JELENIK MEG, HIVEIVEL EGYÜTT

A bizottság visszavonulása után a kongresszus folytatta tanácskozásait. Dr Klein Miksa Cluj, nagy beszédben fejtegeti annak a súlyos és szomorú helyzetnek következményeit, amelyet a különböző antiszemita kilengések okoznak. *Existenciális és intellektuális elnyomás minden vonalon. Lelki és szellemi torturák akadályozzák a zsidóság életlehetőségeit. A szombat megtartása lehetetlenné van téve, Dejen 5? zsidó gyermektől reverzálist vettek, amely szerint kötelezik magukat arra, hogy szombaton is eleget tessenek az írásbeli feladatoknak.* Foglalkozik azzal, hogy az Iroda alapszabályai erős módosításra szorulnak és javasolja egy ötös bizottság kiküldését, mely harminc napon belül készítse el az alapszabályok módosítását. A zsidóság és főleg az orth. sérelmek miatt, a hitközségek szervezetének már régen kötelessége lett volna a Semmitűszékhez fordulni és delegációt meneszteni Öfelségéhez, ahol kérjük a zsidó vallás jogainak érvényesítését úgy az iskolákban, mint az élet minden vonatkozásaiban. Hasonló értelembe szólal fel dr Mátyás Lázár sibiui delegá-

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Telefon: 462-91

Sooec hátamögöt. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

tus, aki többek között elmondja, hogy Sibiuban vizsgákon szombati írásra akarták kényszeríteni a zsidó gyermekeket, amikor pedig ezek ellenszegültek, a vizsgákról letiltották őket. Hosszasan beszélt még a többi zsidó sérelmekről is.

Schwartz Salamon Satumare, a decemberi választás megsemmisítésének okait szeretné ismerni ezirányban intéz kérdést az elnökhöz.

Freund Izrael reghini főrabbi hódoló feliratot javasol Öfelségéhez, amelyben az ortodox zsidóság kéri az uralkodó támogatását és ezt küldöttes adja át a királynak, amely álljon a satumarei, deji, oiseul-i, simleui, reghini és halmeui főrabbi bikkól.

Berger Nándor, a deji hitközség elnöke kért ezeket dr Klein Miksa és dr Sebestyén József delegátusokkal kiegészíteni.

Reich Mózes mediasi főrabbi hosszabb beszédben foglalkozik az Iroda igen fontos problémáival, majd rámutat arra, hogy a múlt kongresszuson megválasztott két alelnököt: Ullmann István (Oradea), Freund József (Satumare) ismét meg kell erősíteni állásukban.

NAGY TUMULTUS ÉS VEREKELÉS A SZÓNOKI PÓDIUMON

Weinberger Sabbatei, carei hitközségi elnök delegátus az exkommunikált hitközség nevében pódiumra megy (egy asztal, amelyre felálltak, hogy felszólaljon. Erre eleinte nagy láрма támadt a satumarei chassidok között, majd pedig felugranak a pódiumot helyettesítő asztalra, hogy Weinbergert onnan lerántásák. Ez ellenállást fejt ki majd pedig más oldalról is támogatást kap, amelyből nagy láрма és tumultus keletkezik. Az elnök látva a nagy zűrzavart, hirtelen az ülésbe zárja.

A szerdai gyűlés reggel kilenc órára volt tüzve, de pont déli 12 órakor kezdődött és ez alatt épületes jeleneteknek lehettek tanúi a jelenlevők. Habár a jelölő bizottság listája már az előszaka folyamán elkészült, a listán lévők és a listára nem kerültekől kiszivárgott hírek, amely nagy elégedetlenséget, vitát, lármát és zsidóknak nem méltó türelmetlen jeleneteket provokáltak.

Arról, hogy az áskénáz zsidóság megfelelő képviseletet kapjon, az immár ötvenről száraz avanszált választmányba, szó sem lehetett, minden egyes értéket, akik az ortodoxia ügyében valóban önzellenül, tudással, hozzáéréssel szol-

Kérjen mindenütt

elsőrangú palesztinai termékeket:

Olajbogyóból készült tiszta és ízletes **SHEMEN** ételolajat.

Népszerű **SHEMEN-MENORA** szappant, amely gyermekek és érzékenybőrűeknek egyaránt ártalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdószappant - **SHEMEN**.

SHEMEN-boróivászsappant. Rison-ie-Zionban gyártott arany és ezüst **OKAVA**-borotvapengéket.

Romániai főképviselet: „**HIRMO**” București, B-dul Domnitorilor. Temesváron: **Káldoray Marcel**, Str. Paris 5. Braşovban: **Deutsch Zsigmond**, Str. Sít. Ioan 2. Satu-Maren: **Fekete József**, Str. Berthelot 52.

Vitaminus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog mandarin és grapefruit **SHARON**-szirupokat. Rammat-Ganban gyártott **PALALU** alumínium edényeket.

Illó és eterikus olajokat, valamint **FRUITA** 101-féle esszenciákat — Haifa.

LUCIO ocelváltat — Petach-Tikva.

FRUITA 101-féle 100% Vanillinát — Haifa.

ONYA karbonpapírt és indigót — Tel-Aviv.

Clujon: **Körösy Tibor**, Str. Nic. Iorga 19. Oradeán: **London Armin**, Str. Millerand 9.

ők ezideig, teljesen kihagyták a listákról és arra a férfiak kerültek, úgy a rabbik, mint a világi delegátusok közül, akik tulajdonképpen nem reprezentálják az ardeali zsidóság legértékesebb elemeit. Ismeretlen nevek és alig 8-10 tagot számláló hitközségek főbbijait látjuk a választmányi listán, míg a nagy hitközségek főbbijai, mint a cluji, baia-marei, timișoarei, albaulii, dévai és más számottevő hitközségek főbbijai kimaradtak.

A LISTARÓL LEMARDT RABBIK HARCA JELELÉSÜKÉRT

Az elégedetlenkedők főhangvívői ezuttal a rabbikarból tűnnek elő. A két ellentétes frakcióból álló rabbikar tagjai agítálnak saját jelölésük mellett, de maguk a satumarei főbbi hívei közül lemaradt rabbik sem akarják a hivatalos jelölést akceptálni, egyszerűen azzal az indokolással, mert lemaradtak, nagy nézetük szerint nem megfelelő sorrendet kapnak a jelölő listán.

A tárgy-lapusi és gherlai rabbik külön listákat nyomatnak, majd pedig az elnöki pódiumon helyet foglaló Klein halmeui főbbi, Wézel főbbi-elnök és Teitelbaum Joel satumarei főbbi elöl roghannak, az ászalt utógetve követelik, hogy őket a listára tegyék, az őket megillető helyre. De új listát nyomatnak a satumarei chassidok azért is, hogy a deji főbbinak saját hitközségében legnagyobb üldözöttjét, Fülöp Mór bejuttassák a választmányba, holott a deji főbbi azt a kérést terjesztette elő, hogy ezt az állandóan vele és hitközségével szemben renitenskedő hitközségi tagot, aki a hitközségben a belviszályokat szítja, ne vegyék fel a választmányba.

A satumareiak pötlistája sikerre vezet és ki lehet más áldozat, mint az askenázi zsidóság és az ortodox központi iroda régi, kipróbált dolgozó, vezető embereit kiszorították. A választásnál már mindössze 108 szavazat adatott le, mivel a többi delegátusok nem bírták sem idegekkel és a jó érzésük is tiltakozott az ellen, hogy tovább is részt vegyenek.

Szomorú, hogy egy országrészi, 200.000 főnyi zsidóságot reprezentáló szervezetnek kongresszusa ilyen apró „dálke” csirkeperben kell kimerítse minden energiáját és ezzel kell napokat százakra menő delegátusoknak eltölteni...

A CLUJI DELEGÁCIÓ IS KIVONUL

Dr Klein Miksa a cluji delegáció nevében deklarációt ad le, hogy az ország második legnagyobb ortodox hitközségének, a clujiak főbbiját még csak nem is jelölték a választmányba, a hitközségi delegátusok ezt a hitközség megsértésének tekintik, annál is inkább, mivel a választmányba tulajdonképpen olyan rabbik foglalnak helyet, akiknek hitközségük taglétszáma még egy „minjant” sem számlál, ennél fogva a cluji hitközség delegációja korporatív távozik és nem vesz többé részt az Iroda ülésén. Szégyenteljesnek tartja és semmilyen körülmények között sem biztosíthatja az ilyen eljárás sem az Iroda, sem az ortodoxia életképességét.

Freund Lajos (Oradea) javasolja, hogy a decemberi választás teljes mértékben tartassék fenn, ezzel is demonstrálva a kultuszminiszteri megsemmisítési leirattal szemben az Iroda szervezetének egységét és autonómiáját. Választassék két alelnök, akiknek választása az alapszabály módosításától, illetve a választás miniszteri jóváhagyástól teljesen független. Felkéri a rabbikart, hogy pomuljon vissza tanácskozással és tegyen indítványt előterjesztésre.

A satumarei főbbi kitér a konkrét javaslat elől és úgy látja, hogy az alelnöki állások betöltése nem elég alkalmas ez a fórum és azt a választmányának kell majd a jövőben elintéznie.

A VÁLASZTÁS EREDMÉNYEI

Délután hat órakor Wézel Albert elnök-főbbi ismerteti az alapszabályoknak a választásra vonatkozó részét, majd kijelöli Klein Jakob halmeui főbbi személyében a választási elnököt. A választás eredménye a következő:

A képviselőtestület rabbitagjai lettek: Teitelbaum Joel Satumare, Ehrereich Salamon Simleul-Silvaniei, Paneth Jakob Dej, Teitelbaum Zalmen Léb Sighet, Hager Mendel Felsővisó, Klein Jakob Halmeu, Szofor Mánó Tg.-Mureș, Freund Izrael Reghin, Lichtenstein B. Kraszna, Paneth Mayer Hida, Adler József Sighisoara, Briszik Márton Tásnad, Rosner Juda Săcueni, Spitz Majer Bistrița, Katz Salamon Rusova, Schönfeld Bejámín Valea lui Mihai, Meisels József Uioara, Künstlicher Herman Sibiu, Lichtenstein Salamon Bethlen és Weisz Oszkár Nagyfalva. Póttagok: Schwartz Kápolnok-Monostor, Friedländer Borgóprund, Rubin Oradea, Katz Joel Aiud és Freund Huedin.

Világi tagok: Freund József Szatmár, Ullmann István Oradea, Czitrom Benjámín Medias, Frankel Mihály Satumare, Jozsovits Lipót Sighet, Weisz Gyula Cluj, Ordentlich Ferenc Dej, Freund Szeender Satumare, Friedmann Efraim Timișoara, Spiegel Dávid Satumare, Seidenfrau József Oradea, A. Ullmann Oradea, Szmuk Mihály Sighet, Ullmann Meir Oradea, Lekovits E. Marghita, Drummer Sámuel Satumare, Ch. L. Rosenberg Oradea, Mandl Mór Turgu-Mureș, Schönbrun Abraham Timișoara, Grosz Móse Sighet, Scharfstein Jakob Arad, Gottlieb M. Halmi, Kohn Ábrahám Simleul, Löwi Mózes Cluj, Csengeri Chaim Simleul, Rosenzweig Emánuel Cluj, Brach Simon Baia Mare, Waldmann M. L. Crasna, Ullmann A. C. Bistrița és Weinberger Jakob Marghita, Steinberger Mór Turgu-Mureș, Jákob Wolf Visen, Beck Jakob Valea lui Mihai, Steinbach Juda Sighet, Schönberger Dávid Dej, Edelheid Mózes Retteg, Lefkovits Lipót Oradea, Grosz Z. Torda, Lichtenstein J. D. Bethlen és Fülöp Mór Dej.

A rabbi képviselői tagokra 57-en, míg a laikusokra 108-an szavaztak.

A megválasztott képviselőtestületi tagok névsorának felolvasása után az elnök ismertette az alapszabályoknak az alelnökre vonatkozó rendelkezéseit, amely szerint alelnököt esetleg választhat a kongresszus, de ez nem kötelező. Minthogy az elnök távollétében az ortodox országrészi szervezet vezetősége kijelölhet helyettes, az állandó alelnök megválasztása nem feltétlenül szükséges.

Szomorú végeredménye a cluji Iroda kongresszusának, hogy a kedélyeket nemhogy lecsillapította volna, hanem inkább azokban még jobban kimélyítette az ellentéteket és úgy az Iroda, mint a rabbiság és a hitközségek autoritását még jobban lejáratja az ardeali ortodox zsidóság körében. Megállapíthatjuk azt is, hogy a kérdés nem jutott nyugodpontra és még sok évekig tartó éles vitának és harcnak magvait hintették-ujból el...

x Orth. kóser bodega Bucureștiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle husnemű, tejesfélék, utravalók. Házhoz szállítunk kóser sajtot, túrót, vaját, felvágottakat, főzélékeket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes tészták. Telefon. „Bodega Postei”. (A baia-marei rabbi hechsere.) Gelbstein.

Irodai teendőknél jártas, román, német, héber nyelvet perfektiül tudó intelligens, nőtlen, hiatalember, kezdőfizetéssel elhelyezkedést nyerhet a „NÉPUNK” kiadóhivatalában.

Az ember legszuverénebb sajátossága...

mely minden más élőlény fölé helyezi, éppen a fejlett agyidegrendszeréhez kötött ama képessége, hogy szellemével legyőzte az anyagot és uralja az örök mindenség világát, átfogó hatalmát, de csak addig, míg életviteléhez az alattomos betegségek be nem lopóznak, ugymint ideges gyomorhaj, bélzavarok, álmatlanság, szédülések és egyéb kiszámíthatatlan megnyilvánulások.

A világhírű amerikai Gastro D. oly gyógygyógyóvény kivonatával készül és olyan hatóanyagokat tartalmaz, hogy úgy a belföldi, mint a külföldi kórházakban rendkívüli eredményeket érnek el fentj megbetegedéseknél.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 150 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában București, Calea Victoriei 124.

— Dr. FRED. WEISS bucureștli születésű, nőgyógyász, sebész, a „Iubirea de Oameni” orvos, rendelőjét áttette Bul. Bratianu 9 szám alá, (a Cinema Carlton mellett). Telefon: 408-69.

* EMLÉKÜNNEPELY. Kegyeletes ünnepség zajlott le Orsován f. é. június hó 29-én a hitközség volt elnökének, néhai Scheinberger Hugó arcképének leleplezése és halálának harmadik évfordulója alkalmából. A szertartás a hitközség templomában kezdődött, majd az esti ima után a tanácsteremben folytatódott. Löwenkopf Kálmán rabbi magasröptű emlékbeszédében Herzl és Bialikról való megemlékezés kapcsán megható szavakkal elevenítette fel a megboldogult emlékét, hálával telt szívvel méltatta a nagymultu Scheinberger ház utódait, közöttük dr. iltói Adler Irén, a tudós nagyasszony érdemeit, akinek az orsovai hitközség fennállásában oroszlan-része van. A kegyeletes szertartáson, amely óriási érdeklődés mellett folyt le, a város keresztény társadalmának számos tagja is részt vett.

* KULTURESTÉLY PANCOTAN. A pancotai zsidóság — most épült kulturházában — f. hó 1-én kulturestélyt rendezett, amelyen Sonnenschein Eliás ker. főbbi „Kultura és vallás” címen magas színvonalú előadást tartott. A háziasszonyi teendőket Morvay Dezsőné és Haász Miksáné (Siria) áldozatkészséggel és közmegeledésre vezették. — Megjelent hölgyek: özv. Beamter Ödönne, özv. Weisz Mórné, Reisz Samuné, Márton Sándorné, Mencer Imréné, özv. Luftschtz Sándorné, Gerő Imréné, Weichherz Gusztávné (Telaviv), Rosenblau Arminné, Goldstein Sándorné (Timișoara), Haász Rezsőné, özv. Ungár Arminné, Mencer Böske, Kun Böske, Goldzicher Éva (Timișoara) és Sonnenschein Hanna.

* ZSIDÓ ÉLET BRASOVBAN. A brașovi K. H. kampányt dr. Geiger és Darvas Mór nyitották meg az Ahava Klubban szépszámu közönség előtt. A Wizo hölgyek különösen aktív részt vesznek a munkában dr. Weisz Imréné és dr. Springer Artur- né vezetésével. — Megható módon és ünnepségek egész sorozatával bucsuzott Brașov cionista társadalma Eiger Melanietől, Bucureștibe való költözködése alkalmából. Eigerné hosszú éveken keresztül KKL. biztos és Wizo elnöknő volt. Nagyon élénk részt vett a jótékonyági akciókban. A Wizo legutóbbi ülésén elhatározták, hogy „Eiger Melanie” alapítványt létesítenek, melyre a jegyzések most folynak. — Weiszfeiler Kálmán hitközségi elnök egészségi állapotára való tekintettel lemondott elnöki tisztségéről. A hitközség már a közeljövőben kiírja az előjárósági választást. — Deutsch Simont, Sperber Dávid brașovi főbbi vejét, a tg. sacuesei hitközség rabbijának választotta meg.

* A CRASNAI WIZO-CSOPORT legutóbbi összejövetele Weisz Olga és Terka rendezésében zajlott le. Ez alkalommal Fegyveres Miksa állatorvos ismertette a sevuoth ünnep jelentőségét, míg Weisz Ezra „Elmélkedés a zsidó otthon felépítéséről” címen küldött az összejövetelre egy felolvasást. Weisz Terka Offenbach életrajzát olvasta fel és végül Ullmann Bözsi a helyszínen rögtönzött aktuális cionista versét olvasta fel, mellyel óriási sikert aratott. Frug Sámuel „A serleg” című versét Rotschild Baby szavalta el nagy tetszés mellett.

Magas-Tátra

STARY-SMOKOVEC (Ó-Tátrafüred)

Elsőrangú házak, úgy Stary Smokovecen, mint Tatr. Lesnan. Legmodernebb komfort, kitűnő ellátás. — A panzió árakból elő- és utószobában 10% engedmény. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schreiber Mór, Stary Smokovec CSR.

SCHREIBER

ORTH. PANSIO Tel. 43

TATRA-LESNA

Villa Erika, p. p. Tatr. Lomnica. Tel. 28.

Hétfől-hétre

Tel. Aviv. — Arab lapok jelentése szerint a Waadi Chavarit (Emek Chefer) körletéhez tartozó arab földbirtokosok megkezdték a földmérési munkálatokat, mivel földjeiket zsidóknak akarják eladni. Az eladásra szánt föld mennyisége 12.000 dunam. A „Felestin” szerint a Ber Seba körül lakó beduinok is el akarják adni földjeiket a zsidóknak. — Raanana kolónián 25 dunam mocsaras földnek kiszárítását kezdték meg, a tel-avivi egészségügyi intézmények közreműködésével. 50–60 munkást fog munkával ellátni ez a feladat, amelynek költségei 4000 fontra rugnak. — A tel-avivi kikötőben sok újabb munkát kezdeményeztek, a kikötő kibővítése céljából. Többek között tizenhat új kikötői csónakot építenek, amelyeket rövidesen átadják a forgalomnak. — Haifában 120 cég közreműködésével kiállítás nyílt meg. A megnyitó ünnepségen résztvettek a Jewish Agency, a Waad Leumi, az ipari szövetség. A kiállítás időtartama tizenkét nap. — 6200 dunam földet vettek meg a zsidók az araboktól ez év első három hónapjában, 85.500 font értékben, azaz átlag 13,8 font volt per dunam a vételár. (Ami körülbelül 50.000 lei vételárnak felel meg per katasztrális hold). — Lydda mellett építendő repülőteret, amely a Közkelet legnagyobb repülőtere lesz, egyidőre abbamaradt a munka, mert a szükséges anyagokban hiány állott be. — Jaffában a közmunkák, amelyet az állam és a város kezdeményezett, abbamaradtak, anyagi okok miatt. — Huldá nevű judeai település, amelyet 1929-ben othagytak a települők az akkori nyugtalanságok miatt, most újabb települőkkel népesítették be. — 70–80.000 láda szállót exportálnak a mostani szállószézonban és elhatározták, hogy június 20-tól július 9-ig „20 szállónapot” rendeznek. — Ötvenmillió zlotyt küldtek Palesztinából lengyelországi hozzátartozóknak a palesztinaiak. Ezt a városi palesztinai lengyel kereskedelmi kamara hivatalosan jelenti. — A Kibuc Rodges, amelyet a Hapoel Hamizrachi alapított, a Beisan vidéken a Keren Kajemet földjén megnyílt. Ez már a negyedik beisan-vidéki település és a hetedik kolónia, amelyet a nyugtalanságok óta alapítottak, a kibuc 40 tagja, 30 segédrendőr és 10 ór kíséretében érkezett a színhelyre és napfelkeltekor megkezdték ünnepélyesen a munkát. Néhány óra múlva, már állott a kilátó torony és védőfalat húztak a település köré. A munkát nagy lelkesedéssel folytatják és igen erős tempóban.

Páris. — A „Tribuna Juif” azt a meglepő hírt közli, hogy Henry Bergson, a világhírű francia-zsidó filozófus, aki most töltötte be 78. életévét, ki-keresztelkedett és áttért a katolikus hitre. A toulousi Gorcey professzornak sikerült meggyőznie arról Bergson, saját írásai és filozófiai rendszere alapján, hogy azok konzekvenciáját csak úgy tudja maradéktalanul érvényesíteni, ha áttér a katolikus hitre, Bergson sohasem vett részt a zsidó közéletben, ez a lépés világszerte mégis nagy feltűnést kelt.

—————
ARADON, ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piafa Avram Jancu 11.

Perzsaszőnyegét, gyanjuonalakat
 bizalommal
Schulhof Emilné-től
 vegyen
ORIENT
 Szövőiskola Oradea
 Str. Ep. Ciorogariu 14.
 Szakszerű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

Molett hölgyek
 is fölényes biztonsággal strandolhatnak és a karcu alakok vonaljai még előnyösebbekké válnak a **Kovács Sándorné** tűzspecialista (Nígész-telep).
 strand-divatfűző és melltartóiban, melyek valóságos átvarázsolják a természet. Molett-fűzői, melltartói teljesen megváltoztatják a testtartást és az eredeti, természetes, finom, leányos vonalak érvényesülését eredményezik.

— Rav Duschinsky palesztinai főrabbi átutazott Oradeán. Kedd délben Oradeán átutazott Rav Duschinsky, a palesztinai zsidóság kiváló és világhírű főrabbi, aki Karlsbadba ment egészségének helyreállítása végett. Szép számú vallásos zsidó közönség tartózkodott a Perronon, amikor a vonat be-robogott. Az orth. hitközség nevében Klein Dávid, a Szentegylet nevében pedig Leitner Lázár elnök üdvözlötték Duschinsky főrabbit.

— **A nemzetközi zsidó-keresztény szövetség gyűlése Budapesten.** — Budapest. — Az International Hebrew Christian Alliance, amely három évenként szokta összejövetelét tartani, a napokban Budapesten ülésezik. A július 5 és 10-ike között tartandó konferencián valamennyi aktuális problémára sor kerül, többek között azoknak a zsidóknak a sorsa is vita tárgyát képezi, akik keresztény hitre tértek és hontalanokká váltak, de miképpen volna lehetséges Palesztinába való letelepedésük. A zsidó-keresztények szövetsége az antiszemitizmus kérdésével is foglalkozni fog.

x Olcsón nyaralhat Bulz községben (Iadvölgy állomás) Silberstein Bernáthnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasuti kedvezmény. Szigoruan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeti Stána-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthhoz, Bulz, Gara Valea Iadului.

— **Ardealiak Zürichben.** A Jewish Agency Palesztina-akciójának vezetősége f. évi augusztus 18–20-ra Zürichben nagygyűlést hívott egybe, amelyen Ardeal zsidóságának nemcionista gondolkozású része is képviselve lesz. Az ardeali zsidóság illetékes képviselői és a szervezet ardeali központja már ki is jelölték a nagygyűlésre delegátusaikat, a következők személyében: dr. Adorján Ármán az Orsz. Iroda elnöke, Nyiri Jenő timisoarai hitközségi elnök, Lakatos Aladár aradi hitközségi elnök és dr. Makrai L. Timisoara.

— **A „szibériai zsidó kolonizáció apja” száműzetésben.** — Moszkva. — A „Jewsekzia” egyik alapítóját, Abraham Merehint, aki régebben a Komzet-ben kifejtett tevékenységéért a „szovjet zsidó-kolonizáció apja” címet kapta, Szibériába száműzték. A hírek szerint trockysta ügynökök tartják és ezért száműzték. Merezhin, a zsidó kommunista egyik vezére volt Oroszországban és a kisebbségi jogok népbiztosságánál volt vezetőállása.

— **A zsidó „internacionálé.”** — Varsó. — A nemzeti radikális párt hivatalos lapja, az ABC írja vezércikkben „Newyork—London—Varsó” címen, hogy zsidó offenzíva indult meg és hivatkozik az American Jewish Congress határozataira. A „Manchester Guardian” a Chatszkelewitz perrel kapcsolatosan írja: „a zsidók nemzetközi támadást intéztek a lengyelég ellen és külföldi kormányok intervencióját forszírozzák, hogy beavatkozzanak lengyel belügyekbe”. — A „Volkszeitung”, amely a „Bund”-nak lapja, írja: Képtelenség a mai viszonyok között az egyes államok közé kínai falat húzni. A belső lengyel ügyeket is mindenfelé megtárgyalják. A külföldi tiltakozások különben nem a lengyel nép ellen irányulnak, hanem a zsidók jogfosztása ellen és az antiszemitizmus ellen, amely megmérgezi a nép lelkét.

Comunitatea Izr. Ort. Autonoma din Cluj

BÉRLETI HIRDETÉNY

Pályázatot hirdetünk hitközségünknek Cluj, str. Dubalarilor 4 sz. a. levő „Cristal” rituális, gőz-és kádfürdő bérletére. Ajánlatok beadhatók f. é. július hó 15-ig a hitközség titkári hivatalában, str. Dubalarilor 1 sz. alatt. A részletes bérleti feltételek megtekinthetők ugyanott a hivatalos órák alatt.

Cluj, 1937 június hó 20-án.

Löffler, titkár.

Weiss Gyula elnök.

MIT HALLGASSAK EL...

Boldogemlékezteti Reich Koppel budapesti főrabbihoz beállított egy rabbi és panaszkodott, hogy nem tudja, mit mondjon hűveinek a szöszékről. Mire Reich Koppel a megboldogult nagy tudós következőket válaszolta:
 — En meg nem tudom, mit hallgassak el hűveim előtt...

EGY ELSZÓLAS A CLUJI KONGRESSZUSON...

Két korifeusz beszélget a „szünet” alatt. (Zárójelben: öt óra volt szünet, tíz perc az ülés, igaz humor).

— Sagen Sie mir — kérdi az egyik hűsorsos a másiktól — was heisst das eigentlich ein „Wahl”?
 — Nagyon egyszerű... Wal (weil) du willst will ich nicht..

GYEREKSZAJ

Reb Menachem újra megnősült és hozzáállt tisztos, koros nőt vett el feleségül.

Hazavitt az asszonyt a lakásba és így mutatatta be a gyerekeknek:

— Na gyerekek, itt van az új mama.
 A gyerekek nem szóltak semmit, csak Schmecke izgett-mozgott, aztán félrehívta a papáját és sugva kérdezte:

— Tata, az Istenért, hol új ez?

A ROCKEFELLER CSODAJA

A nemrég elhunyt Rockefeller, akinek rettenetesen nagy üzleti elfoglaltsága mellett arra is volt ideje, hogy igazi vallásos életet éljen, egyszer egy vallási önképzőiskolával annak bizonyítására, hogy valóban van-e csodák, ezt a történetet mesélte el:

Az Észak-Déli nagy háboruban a déli sereg egyik része kritikuss helyzetbe került, a legnagyobb ösztönzésre volt szükség. Ennek a csapatfőnöknek egy zsidó ember volt a parancsnoka, aki az őrségnek kiadta az utasítást, hogy a táborba csak az járhat be, aki a jelszót tudja. Ha valaki kétszeri felhívásra nem mondja meg a jelszót, irgalmatlanul le kell löni.

Ilyen körülmények közt történt, hogy egy D. l. katonához tartozó katonája, akit pár nap előtt az Észak felé elmozdították, megpróbált a táborba bejutni, akart menni a csapatához. Éjszaka földön kuszálva osont a tábor felé, mikor egyszerre csak az őrség káját felemelve rákiáltott:

— Jelszó?

Szegény katonának fogalma sem volt a jelszóról, ijedten akarta magyarázni, hogy ő kicsoda, mikor az őrség felhívására újból felhangzott:

— Jelszó? Ha azonnal nem mondd meg a jelszót, lelőlek.

A katonája, aki szintén zsidó volt, Istennek ajánlva lelkét, felsóhajtott:

— Ajvé.

Erre csoda történt. Az őrség leengedte a puskáját és barátságos hangon mondta:

— Méhatsz!

Aznap ugyanis az volt a jelszó, hogy „ajvé”.

KIEGYENSÚLYOZOTT HAZASELET

Az iszákos Lemele megnősült. Néhány héttel ezelőtt esküvő után találkozik vele az utcán, egyik barátja, aki megkérdi:

— Nu, wie lebst du mit deiner Frau?

— Danke — feleli Lemele — sie wirft mir das Trinken vor und ich warf ihr das Essen nach.

MI JOBB?

Egy kis vidéki hűsorsosunk feljött a fővárosba bevásárolni. Mielőtt azonban bevásárolt volna, megkérdezte a várost és igen szép pénzt gyűjtött össze. Mikor aztán már együtt volt a pénze, sora jött a nagykereskedéshez és vásárolt.

Egyik nagykereskedő felismerte és rászólt:
 — Mi az, maga a minap még koldult és most kereskedő lett?

— Igen — mondta a kis barátunk — nálunk vidéken az a szokás, hogy előbb koldulunk és aztán leszünk kereskedők, míg maguk előbb kereskedők és aztán mennek koldulni.

FREDMENYES IMA...

Két szomszéd faluban két földesur lakott, mind a kettő nagyon komisz volt és főleg a zsidók nem szerették. Az egyik nemrég meghalt, mire a másik faluból a zsidók átküldtek egy lovast egy letelek, melyben ez áll:

„Verständigt sofort, was habt Ihr Jamkipen gebetet?”

—————

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA